

Jokkmokks kommuns yttrande över utredningen ”Lite mer lika – översyn av kostnadsutjämningen för kommuner och landsting (SOU 2018:74)

Bakgrund

Jokkmokks kommun har givits möjligheten att, tillsammans med samtliga kommuner, yttra sig över utredningen ”Lite mer lika – översyn av kostnadsutjämningen för kommuner och landsting”

Regeringens uppdrag till enmansutredaren var att utreda och uppdatera kostnadsutjämningen. Systemet har som syfte att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och landsting att kunna tillhandahålla sina invånare service oavsett vart man bor.

Jokkmokks kommuns remissvar

Jokkmokks kommun delar utredarens slutsatser och synpunkter och bifaller förslag till förändringar. Förändringar som är nödvändiga för att utjämna efter kommunernas faktiska behov. Behov som, i Jokkmokk kommuns fall, till största delen beror på en befolkning spridd över ett mycket stort geografiskt område och den demografiska utvecklingen. Att kostnadsutjämningsystemet fungerar är en grundförutsättning för att kommunen ska kunna leverera de tjänster som är obligatorisk verksamhet. Det går helt enkelt inte att driva en mindre kommun till vilken kostnad som helst, utan stora konsekvenser för dess befolkning.

De kostnader som en kommun har för att producera välfärd är till en del opåverkbara och till en del föremål för egna prioriteringar. Jokkmokks kommun anser att den del som en kommun opartiskt sett inte kan påverka bör vara föremål för utjämning i landet.

Att en uppdaterad kostnadsutjämning är på sin plats speglar även sig i resultatutveckling för kommunsektorn, där ca 40 % (ca 5,9 miljarder kronor) av det samlade överskottet 2018 kommer från de tre storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö. Samtidigt visar 72 av 290 kommuner underskott för 2018. Även skillnaderna i uttagen skattesats mellan ”stad” och ”landsbygd” börjar bli betydlig, när vi tittar på aktuella skatteuttag. Det skiljer nästan 6 %-enheter mellan Dorotea (35,15%) och Solna (29,20%) och för Jokkmokk är skillnaden drygt 5, vilket inte kan förklaras genom en högre ambitionsnivå eller lägre effektivitet. Det

är således på sin plats att en översyn av kostnadsutjämning genomförs för att utjämna för de faktiska behoven och ge mindre kommuner likvärdiga förutsättningar.

Aktualitet

Jokkmokks kommun anser det också vara av vikt att påpeka, precis som utredningen visar på, att uppdatering av underlaget är en av de viktigaste förklaringarna till de sammanlagda effekterna av utredningens förslag samt att det framgent behöver vara en högre grad av indexering för att bibehålla systemets aktualitet över tid och att systemet bör baseras på nationell statistik som går att uppdatera årligen. Ovanliga händelser som inträffar enstaka gånger måste hanteras på annat sätt än genom kostnadsutjämning.

Befolkningsutveckling

Att utredningen föreslår att merkostnadsersättningen för minskande befolkning i kommunerna fördubblas samt att det införs en ny ersättning för minskande antal barn 1-5 år anser Jokkmokks kommun är bra sett till dagens compensation som enbart kompenserar för växande antal barn.

Avslutande kommentar

Kostnadsutjämningen är helt finansierad inom kommunsektorn och staten har ingen del av finansieringen (till skillnad mot inkomstutjämningen som till största delen finansieras av staten). Det solidariska ansvaret för kostnadsutjämningen kan ses som ett sätt att markera det kommunala självstyret.

I debatten hävdas ofta att "allt färre får betala för allt fler". I dagsläget är 122 kommuner nettobetalare i kostnadsutjämningen och med förslaget blir det 102, alltså några färre. Med landstingen är det tvärtom – antalet nettobetalare ökar från åtta till tio i förslaget. Sammantaget inte någon drastisk förändring i detta avseende.

Robert Bernhardsson
Kommunstyrelsens ordförande
Jokkmokks kommun